

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V upravlštvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta " " " 11-20
za četrt leta " " " 5-60
za en mesec " " " 1-90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

Inserati:

Enostolpna petilvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za več ko trikrat " 9 "

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravlštvu je v Kopitarjevi ulici št. 6. Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Upravlšškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Dr. Verstovšek proti sramotilcem Slovencev.

Dunaj, 7. dec. 1910.

Današnja zbornična seja je trajala do en četrt na 8. uro zvečer. Začasni proračun se je nakazal odseku. Med tem ko se za proračunsko razpravo nihče ni zanimal, je pa nastala v zbornici velika pozornost, ko so dognali poslanci, da bo odgovarjal dr. Verstovšek znanima sramotilcema Slovencev Marckhlu in Maliku. Med Verstovškovo govornico je bilo gotovo navzoče pol zbornice. Malik in Marckhl sta bila poparjena. Ko je Malik še drugič odgovarjal, ga ni nihče več poslušal, temveč vsi so kričali »Schluß« in peli. Napeto in pozorno je pa sledila zbornica, ko je krepko in odločno zavračal sramotilce Slovencev poslanec dr. Verstovšek in žel veliko odobravanje. Stvarni popravek poslanca dr. Verstovškega so zabeležili vsi dunajski listi, dasi nimajo navade, da registrirajo stvarne popravke. Objavljamo dr. Verstovškov stvarni popravek po stenografičnem zapisniku. Govor slove:

»Posl. Marckhl je začutil potrebo, da je v svojem govoru dne 6. decembra, kot pravimo, s polnimi pljučami prednašal ogorčenje zaradi nekega medklica, ki ga je napravil med mojim govorom poslanec dr. Korošec.

Pred vsem pribijem, da je bil dejanski položaj takrat tale: Med mojim govorom je začutil poslanec Malik potrebo, da si je vpletel v venec svojih vsenemških bojov novo lavoriko, ker je nečuvno spoval naše ljudstvo na Štajerskem, osobito v mariborskem okraju. (Prav dobro! — Živahni medklici.) Napravil je kratko in jasno sledeči medklic: »V nobenem okraju ni toliko umorov, kolikor jih je v mariborskem okraju.«

Vprašam: Ali je čudno, da je zavračala kri ob tej priliki našemu poštenemu, odkritemu tovarišu dr. Korošču, ki ljubi svoje ljudstvo iz vsega svojega srca in da je z markantnim medklicom odlomil ost tistemu obrekovanju, ki ga je narekovala podlost in slepa strast.

Predsednik (prekine govornika): »Gospod poslanec, Vi nekaj čitate. To ni stvarni popravek.« Poslanec Verstovšek: »Saj stvarno popravljam.« Predsednik: »Ne, to ni stvarni popravek. Prosim, da se držite stvarnega popravka. Prvič opominjam.«

Poslanec Verstovšek nadaljuje: Stvarno popravljam, da je veljal dr. Korošec medklic zgolj poslancu Maliku, v katerem ne vidi dr. Korošec in še marsikak drug poslanec — prepričan sem, da v tem oziru Nemci niso izvzeti — vtelesenja nemške kulture. Veliki narodi imajo tudi svoje majhne in malenkostne ljudi. (Živahna veselost. — Medklici.)

Upam, da lahko pribijem, da ravno tako, kakor ne morejo tangirati izbruhni poslanca Malika proti slovenskemu ljudstvu njegove časti, tudi nima nič opraviti polemika z njim, z visoko stavoo nemške kulture.

Dr. Korošec medklic se je glasil: »Šnops je kulturno znamenje Nemcev.« Stvarni položaj je za vsakega pametnega človeka, ki logično misli, sledeči:

Obžalovanja vredna dejstva v mariborskem okraju, na katera je namigaval poslanec Malik, ne izvirajo iz razpoloženja in iz nprave dekadence slovenskega ljudstva, ki je po svojem značaju miroljubno, delovno in etično in se lahko prišteje visoko stoječim narodom, marveč povzročajo jih edino in zgolj boj proti našemu obstoju, ki se vodi pod zastavo nemške kulture, kar nemštvo težko kompromitira. Besedi »nemška kultura« si mora vsak človek, ki pošteno misli, v dr. Koroščevem medklicu tako razlagati, kakor si jo

predstavljajo napačno in v protislovju vsenemci v svojih glavah. In v tem smislu je zadel dr. Korošev medklic in odgovarja najtočnejše dejstvom. (Živahni ugovori in medklici. — Poslanec Iro: »Če ste tako navdušen Slovenec, zakaj greste, gospod profesor, na nemško gimnazijo?«) Nastavljen nisem na nemški, marveč na slovenski gimnaziji. (Živahni medklici.)

Predsednik (zvoni): »Prosim, naj se govornika ne moti!« (Medklici. Govornika prekinjujejo.) »Prosim, ali naj brezkončno razpravljamo?«

Poslanec Verstovšek nadaljuje: »Stvarno popravljam, da nobena stvar na božjem svetu tako ne demoralizira, zastruplja naravnost slovensko dušo in ni tako brutalna, kakor sistematično hujskanje proti slovenskemu ljudstvu na Štajerskem, ki ga vodijo pod imenom nemške obrambe gotove korporacije po svojih boljše ali slabše plačanih dninarjih. Največjo vlogo v tej hujskariji pa igra pred vsem šnops. (Pritrjevanje.)

Šnopsarije teh mest uplivajo na okoličansko prebivalstvo v najslabšem smislu. O teh središčih se žal ne more trditi, da širijo kulturo med delavskim in med kmečkim prebivalstvom. Šnops in tista nemška gospoda, ki se s šnopsom bogati, je povzročila, da propadajo gospodarsko in moralno okoličanski delavski in kmečki stanovi. Na to kulturo, ki se razširja iz teh beznic med delavsko in kmečko prebivalstvo, je lahko ponosen le kak Malik ali kak Marckhl. (Medklici.) Slovenci se upravičeno borimo proti tem žalostnim razmeram in izkušamo s poučnimi predavanji odvrniti široke sloje, da ne uživajo te nesrečne pijače. Ravno duhovščina je tisti činitelj, ki smatra za svojo sveto dolžnost, da svari ljudstvo, naj ne uživa te nesrečne pijače in ga poučuje o žalostnih posledicah.

Stvarno konstatiram, da rode žalostne razmere med ubožanim prebivalstvom in tiste umore, ki jih je surovo očital Malik, katere mi najbolj obžalujemo, ravno tiste zloglasne šnopsarije, katerih lasnik! so večinoma nemški renegati in ki jih Malik prav dobro pozna, ker so njegovi najboljši volivci. (Živahni klici: »Čujte! Čujte!« — Poslanec Malik: »To je laž!«)

Predsednik: »Prosim mir, da končamo!«

Poslanec Verstovšek nadaljuje: Ker je rekel Malik, da je to, kar navajam laž, moram navesti imena! (Živahni medklici.) Izzvali ste me in zato moram izvesti svojo nalogo. Stvarno konstatiram, da so v Ptujju sledeče take tvrdke: Hutter, ki je postal malone milijonar; Straschibl; Fürst; Wimmer; Kaisers Nachfolger; Svaty; Kossars in druge; v Mariboru so pa splošno znane tvrdke, žganjarne in šnopsarije Albrecht; Strohbach; Lendler; Arsen-schegg. Cmureške žganjarne so znane daleč po svetu. Navedene beznice širijo nekulturo med sosednje prebivalstvo. Trdno sem prepričan, da bi Malik in Marckhl takoj protestirala, če bi mi morebiti izjavili, da pripada le ena navedenih šnopsarskih tvrdk slovenski narodnosti. (Čujte! Čujte!)

Gospodje zdaj sami lahko presodite, kdo širi tako kulturo. Nadalje stvarno pribijem, da v Ptujju za navedene šnopsarske beznice med prebivalstvom tako agitirajo, da pošiljajo ob nedeljah vozove na deželo, s katerimi vabijo in vozijo kmete in delavce v te žganjarske beznice. (Čujte! Čujte!) Jasno je, da rode take razmere v moralnem oziru najžalostnejše posledice.

Nočem se podrobneje baviti s temi žalostnimi razmerami. Naglašam pa, da povzročajo gospodarski propad prebivalstva v okolici teh mest — mestne šnopsarije.

Predsednik prekine: »Prosim, Vi razpravljate in se prerokate in ne obveščate o dejstvih!«

Poslanec dr. Verstovšek: Kmalu bom končal! Stvarno moram še poprav-

ljati, da je v bližnji okolici mest izginilo kmečko prebivalstvo. Zemlja je prešla v last meščanov, kmečki proletariat po krivdi šnopsarskih beznic vedno bolj propada.

Zavračam psovanja v govorih Marckhla in Malika proti našemu tovarišu dr. Korošču in odločno izjavljam, da se ne bom zmenil in tudi ne odgovarjal na osebne napade proti meni in proti dr. Korošču v zbornici, ker hočem varovati ugled zbornice. Zagotavljam visoko zbornico, da tudi pri takih izbruhih ne bo mogoče, da bi se naš duševni mir in naša inteligenca tako oslabila, da bi kdaj zamenjali nemško kulturo in njene pridobitve s poslancem Marckhlo ali Malikom. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje. — Poslanec Malik: »To je nemški profesor!«) Reagirati nočem ničesar.

Stvarno popravljam, da taka zamenjava fatalno učinkuje, kakor se razvidi iz znanega akta graških duhovnikov, iz zvižanja neštetihi časnikarskih člankov, kakor tudi iz govorov in medklicov posameznih poslancev. Nekoliko pameti in logike bi tudi v tem slučaju koristilo. Zamenjava popolnoma disparatnih pojmov ne potrebuje posebne duhovitosti in zato upam, da taki stvarni popravki, kakor sedanj, iz razlogov splošnega človeškega razuma tudi v tej zbornici ne bodo več potrebni. (Pritrjevanje.)

Mahničeva slavnost.

Zagreb, 8. decembra.

Po navadnem ljudskem besednjaku to ni bila slavnost v navadnem smislu. Zagreb ni izobesil zastav in tudi ni poslal svojih društev z zastavami in godbo na čelu. Za velik del našega Zagreba je bil današnji dan neznan, nekateri pa, ki so o njem brali v časopisih, so se morda posmehovali — »furtimaški slavnosti«. Pa vendar: danes je katoliški Zagreb slavil slavnost v čast svojega očeta in voditelja, škofa Mahniča. Slavil zmago katoliške misli na Hrvaškem.

»Pijevo društvo« in katoliško narodno dijaštvo z »Domagojem« na čelu je danes ob 11. uri popoldne priredilo slavnostno akademijo na čast svoločnega škofa. Akademijo je otvoril »Vijenac« z Zajčevu »Ave Mariu«, potem pa je jurist Velimir Deželic recitiral slavnosten spev, ki ga je spisal Marijan Regis. Drevo, ko je obrodilo sad in mu je jeseni listje odpadlo, dviga proti nebu gole veje kakor roke, proseče pomoči. Tedaj nebo potresa ivje, da ovenča veje in obvarje popje. Tako je tudi dr. Mahniču osivela glava, ko je daroval vzvišeni ideji svojo srčno kri. Svoje mladostno navdušenje in dal življenje pomladku.

V teh pomladkih oživi nova pomlad, nova moška poletna doba, nova zlata jesen — brez konca in kraja.

Topli glas tovariša Deželicia je med spoštovatelji škofa Mahniča izvalil mnogotero solzo in vžgal mnogotero molitev za njegovo zdravje — naš napredek.

Nato je starešina »Domagoja«, dr. Stjepan Markulin, govoril o »krščanskem možu«. Z velikim poletom je narisal Mahničevo delo, steze in pota, ki jih je on utiral in nas nanje vabil za sabo. Ako bi osiveli škof mogel biti med nami in bi videl naše navdušenje ter pogledal v srca vseh onih, ki so prišli, da se mu poklonijo — a prišla je vsa katoliška inteligenca Zagreba — potem bi se lahko prepričal, da je Bog blagoslovil seme, ki je je on zasejal v naša srca.

Akademija je bila številno obiskana; med odličnjaki spominjam samo msgr. dr. Gustava Barona, ki je v počasčenju slavljenca daroval za »Domagoja« — ljubljena dr. Mahniča — 100 kron. Poleg njega je bil predsednik »Pijevega društva«, odvetnik Tkalcic,

in vse zagrebške katoliške organizacije

Danes zvečer pa priredi »Pijevo društvo« v veliki dvorani glasbenega zavoda predavanje »Moderna žena in krščanstvo« za širše občinstvo. Ako kako dobro zrno pade na plodna tla in rodi sad — potem bo to na čast našemu voditelju škofu Mahniču. K.

Iredentovski sodni razpravi.

(Dalje.)

Na Dunaju so v sredo zasliševali nadalje obtoženega iredentovca Colpija. Predsednik sodišča ga je natančneje izpraševal o demonstracijah povodom Hoferjeve stoletnice in Inomostu. Obtoženec je priznal, da je obesil slavnatega moža na Dantejev spomenik, ni pa imel namena predstavljati s tem možem Hoferja, temveč samo Tirolca iz 18. stoletja. Colpi je dejal, da so povzročili to demonstracijo samo zato, ker so se slavnosti v Inomostu udeležili tudi tridentski strelci, kar so smatrali kot Italijani za nepatriotično. Colpi je tudi obtožen razžaljenja veličanstva. Pel je namreč neko pesem, ki sramoti našega cesarja, z večimi drugimi svojimi tovariši ter jo je učil tudi nekoga Cavalierja. Colpi tega ne priznava in trdi, da ni res. Njegov zagovornik je predlagal, naj se zasliši vseučiliškega profesorja Mayer-Hübke in profesorja Karla Labesti kot izvedenca, da izpovesta, da so posamezni izrazi v omenjeni pesmi izvzeti iz tridentskega dialektu ter so popolnoma nedolžnega pomena. Glede dinamita, ki so ga našli pri njem, je Colpi izjavil, da ga je rabil za ribji lov.

V Gradcu so pa v sredo zasliševali petega obtoženca 25letnega odvetniškega kandidata dr. Remigo Tamara, ki se dolži, da je prevzel in opravil predsedniška mesta v iredentovskih društvih. Dr. Tamara je ugovarjal, da bi imela ta društva državi nevarne namene. Dognalo se je, da so bili vsi društveni izleti, ki se mu jih očita, naznanjeni v »Piccolu«. »Lega nazionale« ima po obtoženčevem mnenju enake namene kot nemški Schulverein. Kot predsednik »Associazione giovanile Triestine« je podpisal Pristerjev oklic od 16. aprila. Dejal je, da se besede »kljub grožnjam in preganjanjem« v tem oklicu ne nanašajo na avstrijsko vladarsko hišo, temveč na Slovence. Po zaslišanju prič Boiti, ki ne izpove nič posebnega, se zasliši 19letnega dijaka Ferdinanda Noulian, ki je bil član »Assoziazione« in društva »Squadra podestica«. Našli so pri njem več stvari, iz katerih bi se moglo soditi njegovo iredentovsko delo. Zaznamke na neki karti je označil za brezpomembne, ker so služili samo za skupne iziete. 18letni zasebni uradnik Franc Moseitig je bil član »Giovine di Trieste« ter se je udeležil javnega slavlja na čast materi veleizdajalca Oberdanka. Angelo Favot, ključavničar se je samo enkrat udeležil zleta tržaške mladine. Vse njegove nadaljnje izpovedbe se strinjajo z ostalimi. Včera popoldne se je razprava nadaljevala.

G. IN KR. ARMADA IN MORNARICA.

Program mornarice.

Admiral grof Montecuccoli namerava januarja predložiti petletni program glede na izpopolnitev avstrijske mornarice. Kakor znano se zgrade štiri dreadnoughti, ki bodo vsi že sposobni za službo v drugi polovici leta 1913. Dreadnoughti bodo stali približno 250 milijonov kron. Nadalje hoče mornariška uprava, da se zgradijo tri rapidne križarice in ojačiti brodogve torpedovk in podmorski čolnov, kar bo stalo okroglo 300 milijonov kron.

Tehnične pehotne stotnije.

Vojna uprava namerava z ozirom na enotno izobrazbo pri pehoti ustanoviti tehnične pehotne stotnije. Sestav-

Cerkvene razmere na Francoskem.

(Konec.)

Vsaka škofija na Francoskem izdaja za svoje vernike poseben tednik »La Semaine religieuse« (Verski tednik), ki prinaša oznanila o cerkvenih slavnostih, pridigah, ter se prodaja ob sobotah zvečer in ob nedeljah ob cerkvenih vratih za 15 cent. Kuriozno je, da se pri vходу vsake cerkve navadno nahaja »le donneur d'eau bénite« (podajalec blagoslovljene vode), ki ti drži nasproti kropilnik ter seveda pričakuje milodarov. Navadno je to kak invalid ali pohabljenec.

Med zanimivosti francoskih cerkva spada dejstvo, da v njih ne najdeš klopi, kakor pri nas, ampak samo stolice s klečalom; oskrbujejo jih najemnice stolov (loueuses de chaises), ki se odlikujejo po priprosti črni obleki, širokim naramnim plaščem in belo havičico; te so poleg Švicarjev, pedelov in cerkvenikov najboljši informativni vir glede cerkvenih prireditev. Nadaljna zanimivost pa je, da se mora pri vsaki božji službi ta sedež plačati z 10 cent. Najemnina od stolic je danes še najizdatnejši dohodek cerkva, ki danes ne posedujejo več premoženja. Ako pridemo k vprašanju gmotnega stanja franc. duhovščine, moramo seveda konstatirati, da je isto dokaj neugodno. Dohodki duhovništva so danes sledeče razporejeni: znaten vir dohodkov obstoji v kolektah, prirejanih vsako nedeljo in praznik; k temu se pridruži stolnina. Po sklepu francoskih škofov je duhovščina dolžna odšteti vse dohodke svojemu škofu, ki potem dotične razdeli po potrebi. Prilikom separacije je vlada večini duhovščine odvzela tudi stanovišča. Vendar pa še danes skoro vsi župniki in kaplani stanujejo v prejšnjih bivališčih. Vlada je namreč občinskimi zastopom na prosto dala, da razpolagajo z župnišči. Kjer je občinski svet duhovščini naklonjen, tam prepušča duhovščini brezplačno stanovišče, kjer pa ni harmonije med občino in duhovščino, tam seveda občina najemnino zahteva.

Francoski duhovnik se po vstopu v semenišče ne loči več od svojega talarja, ali kakor tu pravijo: soutane; predstavimo si nastop francoskega svečenika: dolga sutana s cingulom, nizke črevlje s črnimi nogavicami, širokokrajni klobuk v oni formi, ki jo vidimo pri nas na podobah sv. Roka ali sv. Jakoba, to je francoski duhovnik.

Da je skoro vse francosko plemstvo strogo verno, mi ni treba posebej povdarjati. In tako pride, da je danes marsikojki francoski župnik vzdrževan po grajščaku. V Parizu so seveda razmere drugačne. Tu je gmotno stanje duhovščine tudi danes še dokaj ugodno. V »Echo de Paris« sem čital nekoč, ko se je le-ta branil proti napadom framazonov, da je imela župna cerkev St. Madeleine v Parizu leta 1909 200.000 frankov dohodkov (temeljem davčne napovedi). Pripomniti pa treba, da je s tem dohodkom delilo en župnik in 21 kaplanov, plača 9000 fr. na leto torej za Pariz ni kaj posebnega. Izredno mnogo mladeničev se še danes posveča duhovskemu stanu. Francija s 40 milijoni prebivalci šteje 36 tisoč župnij ter preko 120.000 posvetne duhovščine. Pariz šteje danes 70 župnij; pri vsaki deluje 6 do 20 duhovnikov. (Madeleine 19, Saint Sulpice: dekan in 28 kaplanov.) Izredno veliko je število inozemskih duhovnikov v Parizu, ki pohajajo iz Nemčije, Avstrije, Švice, Holandske, Luksemburške itd. Skoro vsi bivajo tu radi študij.

Kakor je torej razvidno, je versko življenje Francozov mnogo bolj ceremonijelno, kot pri nas; nekaj posebnega je prvo sv. obh. Prijetno dirne človeka, ko vidi spomlad med veliko nočjo in binkošti belo oblečene deklice, čisto zavite v bele pajčolane, ter dečke v črnih oblekah korakati po ulici. To je mladež, ki je namenjena k prvemu sv. obhajilu. Za francosko rodbino je ta dan največji praznik. Po cerkvenih obredih se snidejo v hiši starišev mlado-obhajanca vsi bližnji in daljni sorodniki. Pri slavnostnem obedu sedi sin poleg matere in hčerka poleg očeta. Otroci, ki so skupno posečali poduk za prvo sveto obhajilo, se medsebojno obdarujejo z molitveniki in enakimi predmeti. Razven tega se prvoobhajanci od sorodnikov in zancev bogato obdarujejo. Na dan po prvem obhajilu obiščejo stariši duhovnika ter mu izročijo primeren dar v zahvalo za pod-

uk njihovi deci. V provinci si hčerke premožnejših starišev izbirajo k prvemu obhajilu kako revnejšo sestestro, da s tem pokažejo svojo ponižnost.

Nekaj zanimivega je velikonočni teden v kakem večjem mestu na Francoskem, posebno pa v Parizu; veliki teden in Veliko noč dosepejo krščanske navade tudi izven cerkve in hiše do veljave. Ves postni čas vidiš v Parizu v vseh trgovinah neizmerne množine svežih in konserviranih rib, rakov in polžev. Celi hribovi polenovke se nahajajo pred izložbami trgovcev. Celu v restavracijah figurirajo na jedilnem listu postne jedi na prvem mestu. Najbolj očitno pa je to v velikem tednu; zadnje tri dni mesena hrana takorekoč izgine. Na veliki petek ne dobiš v Parizu v nobeni restavraciji mesene jedi, kajti ta dan imajo vsi pariški mesarji in prekajalci zaprte prodajalne. Povsod, v najfinejši restavraciji do zadnjega predmestnega izkuha ti postrežejo z ribami. Veselo življenje vlada na cvetno nedeljo; delavci si nataknejo vejice in mačice za klobuk, kočijaži in vozniki ne pozabijo konjem oljkino pero za kumat vtakniti. Gostilničarji okrase sobno zrcalo z oljkinimi vejicami, celo zidarji jih pripenjajo na orodje, vsakdo prinese kako vejico na svoj dom. Skratka povsod veje duh cvetne nedelje. Prve tri dneve velikega tedna so po vseh cerkvah večerne pridige, naval na te je, kakor so mi zatrjevali tukajšnji duhovniki, jako velik.

Kaj ginljivi prizori se odigravajo cvetno nedeljo v tukajšnjih cerkvah. Ko stopa duhovnik po besedah »Emissit spiritum« ipred oltarja doli, se sklone k tlorju in se s čelom dotakne tal, ga navadno v tem dejanju posameje vsi navzoči verniki. Še ginljivejši so vtisi velikega petka. Medtem ko duhovnik poje pasijon, prevzamejo koristi vloge Pilata, Judeža itd., zbor pa prednaša judovsko ljudstvo, tako da se pasijon razvije v ginljivo dramatsko prireditev. Na tisoče in tisoče mož prejme na veliki četrtek sveto obhajilo. Svetovnoznano je todnevno obhajilo v pariški stolnici Notre Dame, kjer je bilo veliki četrtek lanskega leta obhajanih 16 tisoč moških. Pridige v postni dobi zaslužijo posebne omenitve. Poleg glavnih resnic obravnavajo propovedniki tudi najtežavnejša dogmatska, filozofska in socialna vprašanja; učenjaki, častniki, umetniki, slavni pisatelji, odlični pesniki, člani akademije obiskujejo pariško stolnico »Notre Dame«. Kdor je slišal kdaj v Parizu abbé Vignota in ga razumel, bo celo življenje govoril o sreči, koje je bil deležen. Nedavno tega sem brskal po bogati mestni knjižnici v Avallonu in prišli so mi v roke tiskani govori tega slavnega govornika. Čitajoč dela abbé Vignota, kakor: »La vie meilleure« (Boljše življenje), »La vie pour les autres« (Življenje za druge), »La règle de moeurs« (Pravila navednosti), sem dospel do pričrnanja, da nima literatura veliko pisateljev, ki bi tako bistroumno reševali vsa pereča socialna vprašanja današnje dobe.

: Naročajte „Slovenca“ :

Mlinar

dobro izvežban, želi vstopiti v službo kot pomočnik ali pa vzame mlin v najem. — Naslov: J. K., mlinar, poste restante Idrija. 3435 1

Serravallo[®]

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzročila slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Ant. Bajec

cvetlični salon

Pod Trančo št. 2,

poleg čevljar. mostu

Izdeluje šopke, vence, trakove.
Velika zaloga nagrobnih ven-
cev. Zunanja naročila točno.
Cene zmerne.

3662 52-1

Dobro ohranjen

pletilni stroj za nogavice

se prod. — Vpraša se na Glavnem trgu št. 19. III. nadstr. levo. 3575

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobodistil. sveč. stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Dobro ohranjen

Veletrgovina specerijskega blaga in deželnih pridelkov

ANTON KOLENC

„Narodni dom“ **CELJE** Graška cesta 22.
(v lastnih hišah).

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho.

Predivo v vsaki množini se kupi kakor tudi solnate vreče.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega specerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah.

Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom po najnižjih cenah. Nadalje premog na cele vozove debel po 2-10, droben po 1-40 K 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Župni urad v Vavtvasi razpisuje službo organista in cerkvenika.

Plača letnih 800 K v gotovini, prosto stanovanje in poraba vrta. — Prednost imajo tisti, ki znajo voditi pevski zbor. Nastop ob novem letu. 3565 10

Stavbišča na prodaj!

Se nekaj krasnih stavbnih parcel, v sredini mesta, na vogalu Kuhnove in dr. Valentin Zarnikove ulice.

Opozori se, da imajo stavbišča vsled suhega peščenega terena, solnčnate lege ter vremenskega zavetja najbolj ugodno stavbno lego.

Poizve se pri lastniku Kuhnova cesta Stev. 5. 3377

Krasne damske klobuke

kakor tudi za deklice in otroke
najnovejše mode v največji izbiri
po zelo ugodnih cenah priporoča

modni salon P. Magdič,

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3012

Št. 38.045.

Razpis službe.

3546 2

Na c. kr. veliki realki v Ljubljani je stalno popolniti izpraznjeno službo

šolskega sluge in laboranta.

S to službo je združena letna plača 900 K, pravica do dveh v pokojnino vstevnih petletnic po 100 K in pa dejalnostna doklada letnih 180 K. Zahtevajo se oni pogoji, ki so vobče veljavni za nameščenje službeniškega osebja. Prednost se bo pa dajala onim prosilcem, ki dokažejo, da so izurjeni v postrežbi pri kemičnih, fizikalnih in prirodoslovnih zbirkah. Prosilci naj svoje pravilno opremljene prošnje vlagajo najkasneje

do 31. decembra 1910

pri podpisane mestnem magistratu.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 2. decembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarvno, rumeno in rujava za parkete ali polikane
ila priporoča v škatljah po en, pol in četrt kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1843 64

Božična darila!

orodja itd. itd., vse v najmodernejšem slogu.

Preden si nakupite božičnih daril, blagovolite si ogledati še moje izložbe in presodite cene! — Potrudite se potem v mojo trgovino, kjer se vam daje drage volje vsaktera pojasnila, da se prepričate in odločite se bodete takoj, da si nabavite svoje potrebščine le pri domači tvrdki

H. SUTTNER, LJUBLJANA, Mestni trg ali Sv. Petra cesta. Specialna trgovina najnovejših precizijskih ur moje lastne tovarne ur v Svicu z znamko „IKO“.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine, juvelov ter briljantnih nakitov itd., istotako ogromna izbira kina-srebrnega blaga kakor nastavkov, jedilnega Postrežba strogo solidna! Cene najnižje! Telefon 273. Brzojavni naslov: „H. SUTTNER“.

No pismena vprašanja se odgovarja z obratno pošto. Denik gotilne preste.

lastnik prve največje slovenske svečarne
v Gorici
ulica sv. Antona št. 7.

Priporoča prečastiti duhovščini, slav. cerkvenim oskrbnim
štvom in p. n. slavnemu občinstvu 3315

čebelno-voščene sveče, zvitke, kadilo, med itd. itd.

Kakovost izdelkov in nizke cene izključujejo vsako konkurenco.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4.—
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

'KŪČ'

VAJENEC

poštenih staršev
se sprejme v
večjo trgo-
vino na
Dolenjskem.

3454

Ponudbe je poslati pod „št. 100“
na upravništvo „Slovenca“

Najvažnejše je, da se kupi **perje** in **puh** popolno čisto in brez vsega duha.

Tako **perje** in **puh** se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5'25
" " " " " "	2'50	" " " " " "	6'25
" " " " " "	3'35	" bel " " " " "	6'75
" " " " " "	4'20	" " " " " "	8'35
" " " " " "	5'85	" " " " " "	10'—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

2964 1

RIBE

Vsak petek se dobe po
čudovito nizkih cenah

iz Severnega morja

pri

ANTONU STACULU

CENE ZA TEKOČI TEDEN:

Vahnja (Schellfisch) velika riba brez glave	1 kg	K 1'40.
" " mala riba z glavo	1 " "	—'80.
Trska (kabljó) brez glave	1 " "	1'—.
Morski losos (Seelachs)	1 " "	1'—.
Morska postrv (Knurrhahn)	1 " "	1'—.
Ostriga (Austernfisch) zelo delikatna, brez glave	1 " "	1'50.
Zlati ostriš (Goldbarsch)	1 " "	1'—.
Schollen (Flundern) srednje velika za praženje	1 " "	1'50.
Rudeči list (Rotzunge) nadom. za soles	1 " "	1'80.
Steinbutt (Turbot)	1 " "	2'80.
Angler (brez glave in brez kože)	1 " "	1'40.

Na željo p. n. naročnikov so na razpolago zastoj kuharske knjige. Obenem priporočam vsak dan sveže polnjeno **Reininghausovo bavarsko in marčno pivo**, ki se naročnikom franko dobavlja na dom.

3754

Valjni mlin v Domžalah

I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvorsne kakovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

2590

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Adventne in božične za mešan zbor. **P. Angelik Hribar**; partiture in 4 glasovi K 4'80, posamezni glasovi à K —'60. — Dolgo zaželjene in nujno pogrešane pesmi ljudskega skladatelja, ki je znal narodni duh v svojih pesmih spojiti v cerkveno dostojnem smislu.

Obhajilne pesmi istega skladatelja, za mešan zbor; partitura in 4 glasovi K 3'60, posamezni glasovi à K —'40. — Vrzel, ki se je kazala na polju cerkvene glasbe glede obhajilnih napevov, je s to zbirko precej izdatno izpolnjena.

Cantica sacra I. del, za moški ali ženski zbor, **Anton Foerster**. K 2'40. — Moškim in ženskim zborom je ta pesmarica, ki nudi veliko izbiro raznih napevov za vse prilike in potrebe cerkvenega leta, neobhodno potrebna.

Zbirka cerkvenih pesmi za moški ali ženski zbor; **Janko Leban**. K 1'40. — Priročna pesmarica obsega razne lepe napeve ter bode cerkvenim zborom prav dobro služila.

Missa in hon. St. Josephi za mešan zbor; **Ivan Pogačnik**. Partitura K 1'60, posamezni glasovi à K —'40. — Vseskozi lahka a v pravem cerkvenem duhu zložena skladba bode svojemu namenu služila tudi pri najboljših cerkvenih zborih.

12 Marijinih pesmi II. zbirka, za mešan zbor; **Anton Foerster**. Partitura K 1'80, posamezni glasovi K —'40. — Mojsterski, vendar lahki napevi so pravi biscri domače glasbene umetnosti.

Introitus et Communiones za največje in večje praznike celega leta; **Kimovec-Premrl**. Partitura K 2'—, glasovi K 1'—, — Za razvoj tradicionalnega korala je omenjena zbirka velike važnosti in cerkvenim zborom prepotrebna.

Vse te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, v knjigarni „Ilirija“ v Kranju in I. Krajec nasl. v Novem mestu.

Za cerkvene pevske zборе:

Zveličar nam je rojen, za ženske glasove, in Ofertorium in festo Epiphaniae Domini za mešan zbor. Fran Kimovec. Part. K —'40.

Božične pesmi za mešan zbor. Chlondowski. K 1'30.

Introitus & Communiones za največje in večje praznike celega leta. Kimovec-Premrl. Part. K 2'—, glasovi po K 1'—.

Rihar renatus. Fran Kimovec. 21 pesmi našemu Gospodu za mešan zbor: 3 razne, 4 postne, 2 božični, 2 velikonočni, 1 za Vnebohod, 8 za sveto Rešnje Telo, 1 na čast presv. Trojici. Part. K 3'—, glasovi po K —'40.

Ljudska pesmarica za nabožno petje v šoli, cerkvi in doma. Fran Spindler. Broširano K —'60, vezano K 1'—, Obsega: 6 mašnih, 5 obhajilnih, 6 blagoslovnih, 21 pesmi za cerkveno leto, adventne, božične, velikonočne itd., 12 pesmi za Marijine praznike, 10 pesmi za šmarnice in druge pobožnosti, 9 pesmi k svetnikom in angelom, 16 raznih pesmi, poleg tega je tudi več pesmi, ki se pejejo z istimi napevi.

Spremljevanje k „Ljudski pesmarici“. Fran Spindler. K 4'—, To je partitura k ravnomar opisan „Ljudski pesmarici“.

Cerkvena pesmarica za Marijino družbo, I. del, za štiri enake (ženske ali moške) glasove. Anton Grum. Part. K 2'—, Obsega razne znane in udomačene mašne pesmi, dalje 2 pesmi za advent, 4 božične, 1 za Novo leto, 2 za sv. Tri Kralje, 2 za Ime Jezusovo, 5 postnih, 3 velikonočne, Križev teden, Vnebohod, Binkošti, Presv. Trojico, 4 o presv. Rešnjem Telesu, 2 za Presv. Srce Jezusovo, cerkveno blagoslovljenje, dalje 9 obhajilnih in 5 k blagoslovu.

Missa de Angelis. Fran Kimovec. Koralna maša. Partitura K 1'50, vsak glas po K —'30.

Missa in hon. s. Caeciliae ad IV voces inaequales. Anton Foerster. Op. 15. Part. K 2'—, glasovi po K —'30.

Missa Seraphica ad IV voces inaequales cum Organo. P. Hugolin Sattner. Part. K 3'20, glasovi po K —'50.

Missa in hon. S. Stanislai Kostkae, brevis et facilis ad quatuor voces inaequales. Dr. Anton Chlondowski. Part. K 2'80, glasovi po K —'40.

Missa in hon. ss. Cordis Jesu ad IV voces inaequales. Fran Kimovec. Part. K 1'50, glasovi po K —'40.

Slovenska sv. maša v čast sv. Cecilije za mešan zbor in samospve z orglami. Anton Foerster. Op. 82. Part. K 1'20.

Slava Bogu. P. Hugolin Sattner. Op. 10. I. zvezek. Mašne pesmi za mešan zbor. Part. K 1'50, glasovi po K —'40.

Mašne pesmi za mešan zbor. P. Hugolin Sattner. Op. 9. Part. K 2'—, glasovi po K —'40.

Slovenska sv. maša za mešan zbor. Ivan Laharnar. Part. K 1'20.

L. Belarja slovenska maša za tri ženske glasove. Fran Kimovec. Part. K —'60, štirje izvodi K 2'—.

V ponižnosti klečimo in 5 Marijinih pesmi za mešan zbor. Anton Grum. Part. K 1'—.

Ecce sacerdos magnus za moški zbor. Fran Kimovec. Part. K —'40.

Tantum ergo ad III voces viriles. Dr. Anton Chlondowski. Part. K —'50, glasovi po K —'10.

Te Deum super cantum Michaeli Haydn. IV. vocum inaequalium aut una voce cum organo. Anton Foerster. Op. 58. Part. K —'50.

Asperges me et Vidi aquam iuxta editionem Vaticanam. Fran Kimovec. Part. K —'50, pet izvodov K 2'—.

Oremus pro pontifice nostro ad IV voces viriles. Dr. Anton Chlondowski. Part. K —'50, glasovi po K —'10.

Sanctae Joseph. Dr. Anton Chlondowski. Invocatio una voce sola et choro ad IV voces inaequales alternatim concinenda. Part. K —'60, glasovi po K —'10.

Ave Maria VII vocem inaequalium aut IV vocum aequalium. Anton Foerster. Op. 107. Part. K —'60, glasovi po K —'20.

Ave Maria in Češena Marija za tri ženske ali moške glasove z orglami. Nagrobnica za tri ženske glasove. Fran Kimovec. Part. K —'50, pet izvodov K 2'—.

Litanije presv. Srca Jezusovega za moški ali ženski ali mešan zbor. Anton Foerster. Op. 73. Part. K —'40.

Lavretanske litanije Matere božje za moški ali ženski ali mešan zbor. Anton Foerster. Op. 17. Part. K —'40.

6 Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove (ena za dva, štiri tudi za en glas) z orglami. Anton Foerster. Op. 100. Part. K 1'80, glasovi po K —'40.

12 Marijinih pesmi za mešan zbor. Stanko Premrl. Part. K 1'80, glasovi po K —'40.

Marijine pesmi za mešan zbor. P. Hugolin Sattner. Part. K 1'80, glasovi po K —'50.

Velikonočne pesmi za mešan zbor. Ivan Laharnar. Part. K 1'30.

Lamentacije in očitanja ali žalostne pesmi Jeremija preroka („Kaj sem ti storil“) za mešan zbor. Anton Foerster. Op. 5. Part. K —'70.

Šmarčni pesmi za mešan zbor. Ivan Laharnar. Part. K 1'30.

Nagrobnice. Francišek Marolt. Lično vezano K 2'40. Poleg že znanih, lepih, v srce segajočih žalostink, n. pr. Blagor mu, Človek glej, Nad zvezdami, Jamica tiha, Uslihi nas Gospod itd., imamo v Maroltovi zbirki tudi izredno število novjših vsestransko vzornih, glasbeno dovršenih in globoko občutenih nagrobnih spevov. Zbirka obsega 24 slovenskih nagrobnic, zaključujejo štirje latinski zbori: „Liberata“, „Miserere“ in pa najlepša, najresnejša in najveličastnejše se glaseča in dušo najbolj pretresujoča Mendelsohnova nagrobnica „Beati mortui“.

Praeludium et posludium super hymnum auctoris Josephi Haydn pro organo aut fortepiano quatuor manibus (Secundo = „Ped.“ c. octava). Anton Foerster. Op. 105. Part. K —'60.

Himna v čast Cirilu in Metodu. Premrl. Za mešan ali moški zbor. Part. K —'40.